

Ο Δοσιλογισμός στα Χρόνια της ΕΟΚΑ, 1955-1959: ο Μηχανισμός Προστασίας των Συνεργατών του Βρετανικού Αποικιακού Καθεστώτος

Ο Αγώνας της ΕΟΚΑ/Κυπριακός Αγώνας αποτέλεσε το τελευταίο εθνικοαπελευθερωτικό επαναστατικό κίνημα του ελληνισμού. Το 1955, η *Εθνική Οργάνωση Κυπρίων Αγωνιστών* (ΕΟΚΑ) ανέλαβε τη διεξαγωγή ένοπλου αγώνα εναντίον των δυνάμεων του βρετανικού αποικιακού καθεστώτος, επιδιώκοντας να υλοποιήσει την μακραίωνη επιθυμία του κυπριακού ελληνισμού για ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα (*Ένωση*). Η Βρετανία αντέδρασε ποικιλοτρόπως, επιζητώντας την ήττα της ΕΟΚΑ, τόσο διά διπλωματικών χειρισμών, όσο και με τη χρήση στρατιωτική ισχύος. Η επανάσταση τερματίστηκε το 1959, μέσω των Συμφωνιών Ζυρίχης-Λονδίνου, οι οποίες προνοούσαν τον τερματισμού του βρετανικού αποικιακού ελέγχου επί της Κύπρου και την κήρυξη της Κύπρου σε ανεξάρτητο κράτος.

Η συμπλήρωση 70 χρόνων από την έναρξη του Αγώνα της ΕΟΚΑ/Κυπριακού Αγώνα αποτελεί χρήσιμη ευκαιρία για ενίσχυση της ιστορικής γνώσης, αναδεικνύοντας ειδικότερες πτυχές της τετραετούς επανάστασης στην Κύπρο. Ως προς το θεματικό της πλαίσιο, η έρευνά μας σχετίζεται με τον δοσιλογισμό, ένα φαινόμενο της περιόδου 1955-1959 που απασχόλησε κατά καιρούς τον δημόσιο διάλογο, αλλά όχι μέσα από ένα επιστημονικό πρίσμα. Ως δοσιλογισμός ορίζεται η συνεργασία Κυπρίων με τις βρετανικές αποικιακές αρχές για την καταστολή της επαναστατικής δράσης της ΕΟΚΑ. Η αποδέσμευση νέου αρχειακού υλικού, κατά τα τελευταία χρόνια, από το Κρατικό Αρχείο του Ηνωμένου Βασιλείου (*The National Archives*) και πιο συγκεκριμένα η συλλογή *The Migrated Archives*, καθιστά πραγματοποιήσιμους τους ειδικότερους ερευνητικούς στόχους της παρούσας μελέτης: την ανασύνθεση του μηχανισμού προστασίας των επ' αμοιβή συνεργατών των Βρετανών αποικιοκρατών, καθώς και τη διερεύνηση των συνεπειών ενός τέτοιου εγχειρήματος για τις αποικιακές αρχές στην Κύπρο και την βρετανική κυβέρνηση στο Λονδίνο.